

Handläggare
Ebba Agerman
Telefon: 08-508 297 90**Till**
Kommunfullmäktige

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring i enlighet med bilaga 1 godkänns.

Irene Svenonius
StadsdirektörStaffan Ingvarsson
Biträdande stadsdirektör

Sammanfattning

Staden bedriver genom sina nämnder och bolag många olika verksamheter. Dessa verksamheter tar emot idéer och förslag från stockholmarna om hur man kan förbättra sin närmiljö. Målet med idéburen stadsförbättring är att använda stadsrummet mer, genom att staden öppnar upp förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö och fastigheter för utvecklingsprojekt i begränsad skala. Riktlinjerna har utformats utifrån detta förhållningssätt.

Riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med berörda nämnder och bolag tas tillvara.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget 2013 för Stockholms stad (Dnr 111-636/2012) ges kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur idéburen stadsförbättring ”tactical urbanism”, ska kunna implementeras i stadens nämnder och styrelser.

Ärendet

Av kommunfullmäktiges budget 2013 framgår att idéburen stadsförbättring kan innebära att förslag kommer fram från nämnder och styrelser i dialog med stockholmarna. Det betyder att stockholmarna ges en ökad möjlighet att påverka sin närmiljö. Det kan handla om att ta en oanvänd gräsyta mellan fastigheter för stadsodling, att temporärt tomma lokaler används som gallerier eller scener eller att ogästvänliga betong- och asfaltskytor rustas för att kännas välkomnande och kunna utnyttjas som offentliga platser.

Idéburen stadsförbättring förekommer i städer över hela världen. I Dallas, Texas leds ett projekt av aktivister med syfte att förbättra närmiljön och trivseln i ett underutnyttjat kvarter. Med hjälp av donerat material och volontärer förändras miljön till det bättre.

Park(erings) dag genomförs i en rad städer – bland andra Teheran, Iran, Hangzhou, Kina och Paris, Frankrike. En dag per år återtas utrymme som används för trafik för att förbättra närmiljö och trivsel. Det kan till exempel innebära att ett pingisbord ställs upp på en parkeringsplats.

Ett annat exempel är Times Square Pedestrian Plaza där man tar outnyttjad asfalterad mark i anspråk och omvandlar till torg. Staden New York leder initiativet tillsammans med näringsidkare i området. Staden står för design och uppbyggnad medan lokala företrädare från näringslivet tar hand om skötseln.

I USA men även i andra delar av världen sker arbete med tillfälliga affärer, så kallade pop-up shops vilket leds av lokala entreprenörer, konstnärer eller större affärsdrivande företag. Syftet är att främja användandet av tillfälligt vakanta lokaler för detaljhandel. Detta görs för att marknadsföra produkter och försäljningskoncept. Fenomenet sker ofta i samband med en annan händelse som sportevenemang eller högtider till exempel julmarknader.

I staden har en rad idéer från stockholmarna tagits om hand. I Rågsved rustades samlingsplatsen "Perssons Betong" upp så de boende kunde återuppta traditionen att fira Valborg där. I Bagarmossen efterfrågades en plats för stadsodling och boende har tillsammans börjat odla på en igenvuxen grönyta bredvid gångvägen till centrum. Konstnärssateljéer har ersatt tidigare tomma och lågutnyttjade lokaler i bottenplan i Stockholms hems hus i Hökarängen. Järvaandan är ytterligare ett exempel på dialog där idéer tas om hand och omvandlas i handling. Ett exempel är paviljongerna i närheten av Bredbyskolan som innan skolan stängs används för läxhjälpsläsning. SISAB som äger lokalen bär kostnaden.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av stadsledningskontorets förnyelseavdelning efter samråd med berörda verksamheter.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Riktlinjerna ska precisera hur stadens nämnder och bolagsstyrelser ska uppmuntra stockholmarna i sin kommunikation att komma med förslag till idéburen stadsförbättring. De ska även beskriva hur staden ska uppfattas som mottagare av stockholmarnas idéer. Vilka rutiner och processer som behöver komma till stånd för att stödja arbetet med idéburen stadsförbättring samt vilka vägledande principer som ska gälla vid beslut om en idé faller inom ramen för idéburen stadsförbättring. Riktlinjerna ska även beskriva hur stockholmarnas idéer ska beslutas och finansieras.

Stadsledningskontoret har kartlagt vad idéburen stadsförbättring är, vilka exempel som finns både i Stockholm och i vår omvärld och hur man hanterar medborgarförslag i andra städer. Vidare har kartläggningen tagit fasta på interna rutiner och processer och hur staden ska kommunicera både internt och med stockholmarna.

Idéburen stadsförbättring är förslag som förväntas öka nyttan för fler medborgare och som bidrar till ökad trygghet, försköning eller gör staden mer upplevelserik. Projekten ska vara nydanande och avgränsade i tid och budget.

Föreslagna riktlinjer innebär att idéerna genomförs i enlighet med fastställd delegationsordning. Prioritering sker inom

budget. Extern finansiering och samfinansiering uppmuntras för möjlighet till effektivisering. Ett exempel är City i Samverkan. Trafik- och renhållningsnämnden samverkar med näringsliv och fastighetsägare för att gemensamt skapa spännande tillägg i närmiljön men även för att optimera finansiering av idéer.

Staden ska, så långt det är möjligt, sträva efter gemensamma rutiner för hur idéer tas emot, bedöms, utförs och följs upp.

Om förslagen berör flera förvaltningar, bolag och externa aktörer fördelas kostnaderna på de involverade parterna. När det till exempel gäller Boendedialogen tar stadsledningskontoret ansvar för insamling av synpunkter och återkoppling och stadens förvaltningar och de deltagande bolagen åtar sig att arbeta med åtgärder och projekt som bygger på insamlade synpunkter.

Om flera nämnder berörs av ett projekt sprunget ur idéburen stadsförbättring är det lämpligt att upprätta ett dokument som preciserar tidplan, resursfördelning, organisation, ansvarsfördelning och uppföljning.

Det är viktigt att ha en intern dialog om idéers och projekts hantering och återkoppling om beslut mellan nämnderna i de fall då flera berörs.

Riktlinjerna föreslås gälla alla stadens nämnder och styrelser.

Bilagor

- 1 Riktlinjer för idéburen stadsförbättring.

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Staden bedriver genom sina nämnder och bolag många olika verksamheter. Stadens verksamheter tar löpande emot idéer och förslag från stockholmarna om hur stadsmiljön kan förbättras. Målet med idéburen stadsförbättring är att använda stadsrummet mer genom att staden öppnar upp förbisedda delar av stadsmiljön och fastigheter för utvecklingsprojekt eller tillfällig användning i begränsad skala.

Stadens riktlinjer för idéburen stadsförbättring är framtagna på uppdrag av kommunfullmäktige. Riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med berörda nämnder och bolag tas tillvara.

Riktlinjerna gäller alla stadens nämnder och styrelser.

Idéburen stadsförbättring i Stockholms stad

Idéburen stadsförbättring innebär att staden ska ta tillvara relevanta förslag som inkommer till nämnder och styrelser i dialog med stockholmarna. Stockholmarna ska ges möjlighet att påverka sin närmiljö.

Idéburen stadsförbättring är förslag som förväntas öka nyttan för stadens medborgare och besökare. Förbättringarna skall bidra till ökad trygghet, försköning eller göra staden mer upplevelserik. Projekten ska vara nydanande och avgränsade i tid och budget.

Staden ska ta stockholmarnas idéer till förbättring på allvar. Därför är det viktigt att staden agerar enhetligt, med en problemlösande attityd och positiv inställning. Stadens förvaltningar ska agera på ett vägledande sätt och lotsa stockholmarna i stadens interna processer. Det ska vara lätt för stockholmarna att följa sina idéer och man ska få snabb återkoppling.

Kommunikation

Befintliga och nya kommunikationskanaler ska användas för att uppmuntra stockholmarna att komma med förslag till idéburen stadsförbättring. Några exempel är boendedialoger, planprocesser och samråd samt genom direktkontakt med berörda förvaltningar.

Idéer som uppkommit i dialog med stockholmarna i till exempel boendedialoger eller planprocesser ska sedan brytas ut och formas till ett eget projekt inom ramen för idéburen stadsförbättring.

Vägledande principer för prioritering av idéer

Följande principer ska gälla vid beslut om idéburen stadsförbättring. Projekten ska:

- Bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål.
- Genomföras inom ansvarig nämnds eller bolags ordinarie budget eller med stöd av extern finansiering.
- Utveckla förbisedda delar av den gemensamma stadsmiljön och fastigheter.
- Komma som idé från stockholmarna eller i dialog med stockholmarna.
- Bidra till ökad trygghet, försköning eller göra staden mer upplevelserik, eller skapar nya levande mötesplatser.
- Vara nydanande. Med nydanande menas ny verksamhet eller nytänkande för att förbättra, aktivera eller levandegöra offentliga platser eller lokaler. Projekten ska kunna spridas till övriga delar av staden.
- Vara tydligt avgränsade i tid och budget.
- Beslut om projekt ska prioriteras utifrån genomförande av andra projekt.
- Planeras, genomföras, följas upp och redovisas i enlighet med ansvarig nämnds interna rutiner.

Beslut och finansiering

Beslut om genomförande av idéer om idéburen stadsförbättring fattas i enlighet med fastställd delegationsordning för ansvarig nämnd eller bolag.

Prioritering sker inom befintlig budget. Extern finansiering och samfinansiering uppmuntras.

Dokumentation och uppföljning

Berörda nämnder och bolag ska i verksamhetsberättelsen redovisa genomförda projekt under året.